

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

за січень–вересень 2020 року

(повідомлення Головного управління статистики у Черкаській області)

Демографічна ситуація та соціальний захист

Чисельність наявного населення в Черкаській області, за оцінкою, на 1 вересня 2020р. становила 1184,4 тис. осіб. Упродовж січня–серпня 2020р. чисельність наявного населення зменшилась на 7768 осіб.

Порівняно з січнем–серпнем 2019р. обсяг природного скорочення зменшився на 309 осіб.

Кількість живонароджених у січні–серпні 2020р. становила 4708 осіб, померлих – 12709 осіб.

У вересні 2020р. населенням області сплачено за житлово-комунальні послуги¹, враховуючи погашення боргів попередніх періодів, 249,5 млн.грн (109,5%² нарахованих за цей період сум).

На кінець вересня 2020р. заборгованість населення зі сплати за постачання теплової енергії та гарячої води становила 286,8 млн.грн, за постачання та розподіл природного газу – 157,8 млн.грн, за постачання та розподіл електричної енергії – 88,7 млн.грн, за централізоване водопостачання та водовідведення – 67,3 млн.грн, за управління багатоквартирним будинком – 34,5 млн.грн, за надання послуг з вивезення побутових відходів – 23,2 млн.грн.

Доходи населення

У січні–вересні 2020р. **розмір середньої номінальної заробітної плати** штатних працівників (дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 осіб і більше) порівняно з відповідним періодом 2019р. збільшився на 9,4% і становив 9476 грн.

До видів економічної діяльності з найвищим рівнем оплати праці відносилися фінансова та страхова діяльність; державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування, а серед промислових видів діяльності – постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; виробництво хімічних речовин і хімічної продукції; виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів, де заробітна плата перевищила середній показник по економіці в 1,4–2,4 раза.

Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у виробництві електричного устаткування, поштової та кур'єрській діяльності, діяльності у сфері творчості, мистецтва та розваг і не перевищував 58% від середнього рівня по економіці.

¹ Починаючи з даних за січень 2020р. дані наведено з урахуванням постачання та розподілу електричної енергії.

² За рахунок погашення боргів попередніх періодів (якщо рівень оплати перевищує 100%).

Індекс реальної заробітної плати у січні–вересні 2020р. порівняно з січнем–вереснем 2019р. становив 107,0%.

Загальна **сума заборгованості з виплати заробітної плати** (дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із урахуванням цензу за кількістю найманих працівників) за період з початку 2020р. збільшилася на 25,1%, або на 11,4 млн.грн і на 1 жовтня 2020р. становила 56,9 млн.грн, що дорівнює 2,7% фонду оплати праці, нарахованого за вересень 2020р.

Серед видів економічної діяльності найвагомніше збільшення суми несплаченої заробітної плати відбулося у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві та рибному господарстві (на 3,8 млн.грн); складському господарстві і допоміжній діяльності у сфері транспорту (на 3,7 млн.грн); постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 797,8 тис.грн); виробництві електричного устаткування (на 699,6 тис.грн). Утворилась заборгованість у галузі водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 1,1 млн.грн. При цьому зменшилась заборгованість у добувній промисловості і розробленні кар'єрів (на 747,8 тис.грн), виробництві хімічних речовин і хімічної продукції (на 375,1 тис.грн).

Кількість працівників економічно активних підприємств, які вчасно не отримали заробітну плату на 1 жовтня 2020р., становила 1,4 тис. осіб, або 0,7% від середньооблікової кількості штатних працівників, зайнятих в економіці. Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 21,3 тис.грн, що в 2,1 раза перевищує середню заробітну плату за вересень 2020р.

Правосуддя та злочинність

За повідомленням прокуратури Черкаської області протягом січня–вересня 2020р. обліковано 8264 кримінальні правопорушення¹, з них тяжких та особливо тяжких – 36,4%.

У загальній кількості злочинів 50,7% становили злочини проти власності, 13,1% – злочини проти життя та здоров'я особи, 9,2% – злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, 5,2% – злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів, 5,0% – злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, 4,0% – злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, 2,9% – злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, по 2,1% становили злочини проти громадської безпеки та злочини проти правосуддя, 1,8% – злочини проти довілля, 1,2% – злочини у

¹ Злочини, виявлені органами Національної поліції, органами прокуратури, органами, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органами безпеки, та органами Національного антикорупційного бюро.

сфері господарської діяльності, 0,9% – злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж електрозв'язку, 0,8% – злочини проти громадського порядку та моральності.

У січні–вересні 2020р. на території області було скоєно 47 очевидних умисних вбивств та замахів на вбивство, 53 умисних тяжких тілесних ушкоджень та 6 випадків зґвалтування.

Також за січень–вересень 2020р. кількість випадків крадіжок становила 3080, шахрайств – 540, грабежів – 136, розбоїв – 19, хабарництва – 46.

Правоохоронними органами протягом січня–вересня 2020р. виявлено 24 особи, що скоїли злочини у складі 6 злочинних груп і злочинних організацій, закінчено 6 кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами і злочинними організаціями.

Кількість потерпілих від злочинів за січень–вересень 2020р. становила 5183 особи, із числа яких 1703 – жінки, 373 – особи похилого віку, 75 – неповнолітні та 60 осіб – діти до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (59,1%) від крадіжок та шахрайства – відповідно 3061 та 414 осіб, серед яких 32,2% – жінки (986 осіб). У дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждало 206 осіб, з яких 25,7% – загинуло. Усього внаслідок злочинних діянь загинуло 128 осіб, із числа яких 11,7% – у результаті нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень, 27,3% було вбито.

Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини, становила 2183, з них жінки – 13,1%, неповнолітні – 2,2%. У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 18,4% раніше вже ставали на злочинний шлях, із яких кожен другий має незняту або непогашену судимість, 6,1% – вчинили злочин у складі групи, 8,6% – знаходились у стані алкогольного сп'яніння. Питома вага працездатних осіб, які на момент вчинення злочину не працювали і не навчалися, становила 72,2%, безробітних – 6,4%.

Внутрішня торгівля

Оптовий товарооборот підприємств (юридичних осіб) у січні–вересні 2020р. становив 31513,8 млн.грн. Порівняно із січнем–вереснем 2019р. його фізичний обсяг зменшився на 0,3%.

Оборот роздрібної торгівлі у січні–вересні 2020р. становив 20781,0 млн.грн, що у порівнянних цінах на 4,7% більше обсягу січня–вересня 2019р. У вересні 2020р. проти вересня 2019р. оборот роздрібної торгівлі збільшився на 7,3%, проти серпня 2020р. – зменшився на 4,5%.

Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у січні–вересні 2020р. становив 11602,6 млн.грн, що в порівнянних цінах на 4,6% більше від обсягу січня–вересня 2019р. У вересні 2020р. роздрібний товарооборот збільшився проти вересня 2019р. на 6,7%, проти серпня 2020р. – зменшився на 4,5%.

Сільське господарство

Індекс сільськогосподарської продукції в усіх категоріях господарств у січні–вересні 2020р. порівняно з відповідним періодом 2019р. становив 82,3%.

Сільськогосподарські товаровиробники всіх категорій господарювання станом на 1 жовтня п.р. отримали 1330,4 тис.т зерна, що на 34,9% менше, ніж за цей період в минулому році, в т.ч. пшениці – 783,3 тис.т (на 28%), кукурудзи на зерно – 304,4 тис.т (на 55,3%), ячменю – 193,4 тис.т (на 14,5%). Збільшилося виробництво зернобобових культур на 47%, вівса – на 11,9%, жита озимого – на 25,2%, гречки – на 55,7%, проса – на 65,2%. Зменшення виробництва зернових культур відбулося як за рахунок скорочення площ збирання, так і зменшення урожайності на 16 ц з 1 га.

В усіх категоріях господарств, за розрахунками, з площі 172 тис.га отримано 413,5 тис.т соняшнику, або на 22,9% менше ніж торік, що обумовлено суттєвим зниженням урожайності. Також значно скоротився обсяг виробництва ріпаку та сої і становив лише 24,1% та 39,5% до обсягу аналогічного періоду 2019р. (валовий збір склав відповідно 35,3 та 55,1 тис.т).

За рахунок зростання урожайності зросло виробництво картоплі на 16,2% (валовий збір склав 717,8 тис.т). Виробництво овочів дещо зросло і становило 275,5 тис.т).

Господарствами всіх категорій реалізовано на забій 343,2 тис.т худоби та птиці (у живій масі), що майже на рівні минулого року, вироблено 356,7 тис.т молока (на 0,6% менше) та 617,7 млн.шт яєць (на 2,5% менше). Частка господарств населення у загальному виробництві цих продуктів тваринництва у січні–вересні 2020р. складала відповідно 6,6%, 35,2% та 43,7%.

Станом на 1 жовтня 2020р. кількість великої рогатої худоби у господарствах усіх категорій порівняно з 1 жовтня 2019р. скоротилась на 10,5% і становила 156,4 тис. голів, в т.ч корів на 5,3% (69,5 тис. голів), свиней – на 0,9% (359,9 тис. голів), овець і кіз – на 2,7% (35,7 тис. голів), птиці свійської – на 0,6% (28,1 млн. голів).

Господарства населення утримували 34% загальної чисельності поголів'я великої рогатої худоби, у тому числі 37,3% корів, 38,9% свиней, 92,2% овець і кіз та 25,8% птиці всіх видів.

На 1 жовтня 2020р. в сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в наявності 563,3 тис.т зерна (на 48,8% менше проти 1 жовтня 2019р.).

Запаси насіння соняшнику становили 259,9 тис.т (на 15,8% менше обсягу відповідного періоду минулого року).

Промисловість

У січні–вересні 2020р. порівняно з січнем–вереснем 2019р. **індекс промислової продукції** становив 95,8% (по Україні – 93,0%).

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** індекс промислової продукції становив 64,8%, у **переробній** – 96,2%.

На **підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв** індекс промислової продукції становив 98,0%. У січні–вересні 2020р. вироблено 1,4 тис.т туш, напівтуш, четвертин необвалених яловичини і телятини свіжої чи охолодженої, 857,0 т туш, напівтуш свинини свіжої чи охолодженої, 37,8 тис.т тушок та 53,7 тис.т частин тушок курей, курчат свіжих чи охолоджених, 117,4 т виробів ковбасних та подібних продуктів з м'яса, субпродуктів чи крові тварин та подібних виробів і харчових продуктів на їхній основі, 56,3 тис.т олії соняшникової та сафлорової та їх фракцій, нерафінованих (крім хімічно модифікованих), 5,9 тис.т масла вершкового жирністю не більше 85%, 11,8 тис.т сиру тертого, порошкового, голубого та іншого неплавленого (крім свіжого сиру, сиру із молочної сироватки та кисломолочного сиру), 23,5 тис.т борошна пшеничного чи пшенично-житнього, 29,0 тис.т круп, борошна грубого помелу з вівса, кукурудзи, рису, 13,7 тис.т хліба та виробів хлібобулочних нетривалого зберігання, 1,8 млн.дал пива солодового (крім пива безалкогольного і пива з вмістом алкоголю не більше 0,5%), 10,8 млн.дал напоїв безалкогольних типу лимонаду, оранжаду.

На підприємствах **текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** індекс промислової продукції становив 91,5%. У січні–вересні 2020р. вироблено 10,4 тис жіночих та дівчачих пальт та плащів тощо, 22,1 тис жакетів та блейзерів (крім трикотажних) жіночих та дівчачих, 2,8 тис. спідниць та спідниць-брюк (крім трикотажних), жіночих та дівчачих, 74,3 тис футболок, майок й подібних виробів, трикотажних машинного або ручного в'язання.

У **виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності** індекс промислової продукції у січні–вересні 2020р. порівняно з січнем–вереснем 2019р. становив 108,3%. Вироблено 117 дверей та їх коробок і порогів, з деревини, 2,9 тис.т гранул та брикетів з пресованої або агломерованої деревини, залишків або відходів деревини, 11,6 тис.т коробок та ящиків з паперу або картону гофрованих, 6,4 тис.т етикеток та ярликів з паперу чи картону друкованих інших (крім самосклеювальних).

На підприємствах з **виробництва хімічних речовин і хімічної продукції** проти січня–вересня 2019р. індекс промислової продукції становив 108,4%. Зросло виробництво мила та речовин поверхнево-активних органічних у вигляді брусків, брикетів, фігурних формованих виробів або у інших формах для туалетних цілей на 33,2%, аміаку безводного – на 15,6%, мила та речовин поверхнево-активних органічних в брусках та подібних формах (крім для туалетних цілей) – на 6,9%, нітрату амонію (крім у таблетках, подібних формах

або упаковках вагою 10 кг і менше) на – 6,2%. Менше випущено засобів косметичних індивідуальних інших – на 29,1%, засобів мийних та для чищення, які містять або не містять мило, включаючи допоміжні засоби для миття, розфасованих для роздрібної торгівлі (крім тих, що їх використовують як мило та поверхнево-активні речовини) – на 21,3%, сечовини, яка містить більше 45% азоту за масою, у перерахунку на сухий безводний продукт (крім у таблетках, подібних формах або упаковках вагою 10 кг і менше) – на 2,5%.

У виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів випуск промислової продукції у січні–вересні 2020р. зменшився на 10,4%.

У виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції індекс промислової продукції становив 105,5%.

На підприємствах **металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування** індекс промислової продукції становив 81,4%.

У машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування, індекс виробництва становив 59,4%. Скоротилось виробництво трансформаторів інших потужністю більше 1кВ А, але не більше 16 кВ А; машин пральних та машин для сушіння одягу, побутових; печей електричних побутових кухонних інших (крім для вмонтовування та печей мікрохвильових); обладнання завантажувального, спеціально призначеного для використання у сільському господарстві; розпушувачів та культиваторів; обладнання промислового для виробництва хлібобулочних виробів (крім печей хлібопекарських та тісторозкочувальних машин); обладнання промислового для перероблення м'яса або птиці; обладнання для екстрагування чи виробництва тваринних або нелетких рослинних жирів чи олій.

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря виробництво зменшилось на 1,0%. У січні–вересні 2020р. вироблено 1083,6 млн.кВт-годин електроенергії, що на 4,7% менше ніж у січні–вересні 2019р.

Будівництво

У січні–вересні 2020р. підприємствами області **вироблено будівельної продукції** (виконано будівельних робіт) на 1329,6 млн.грн. **Індекс будівельної продукції** у січні–вересні 2020р. порівняно з січнем–вереснем 2019р. становив 100,1%.

Обсяги будівництва будівель зменшилися на 5,4%, інженерних споруд – збільшилися на 5,8%.

Нове будівництво становило 44,8% від загального обсягу виробленої будівельної продукції, ремонт (капітальний та поточний) – 44,7%, реконструкція та технічне переоснащення – 10,5%.

Транспорт

У січні–вересні 2020р. **вантажообіг** підприємств транспорту області становив 6821,0 млн.ткм, або 85,9% від обсягу січня–вересня 2019р. Підприємствами транспорту перевезено 8,2 млн.т вантажів, що становить 75,5% від обсягів січня–вересня 2019р.

У січні–вересні 2020р. залізничним транспортом перевезено 3829,8 тис.т вантажів, що на 11,2% менше, ніж у січні–вересні 2019р. Перевезення брухту чорних металів скоротилося на 38,3%, зерна і продуктів перемолю – на 27,4%, кам'яного вугілля – на 25,0%. Збільшилось відправлення коксу у 1,7 раза, чорних металів – у 1,6 раза, лісових вантажів – у 1,5 раза, хімічних і мінеральних добрив – на 16,4%, будівельних матеріалів – на 4,2%.

Підприємствами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) у січні–вересні 2020р. перевезено 4401,4 тис.т вантажів, що на 32,7% менше обсягу перевезень вантажів у січні–вересні 2019р. та виконано вантажообіг в обсязі 1298,5 млн.ткм, який збільшився на 4,5%.

Пасажиροобіг підприємств транспорту у січні–вересні 2020р. становив 903,5 млн.пас.км, або 43,5% від обсягу січня–вересня 2019р.

Зменшення обсягу пасажирообігу відбулося на всіх видах транспорту: залізничному – на 60,6%, тролейбусному – на 58,2%, автомобільному – на 43,0%.

Послугами **пасажирського транспорту** скористалися 30,1 млн. пасажирів, або 51,2% від обсягу січня–вересня 2019р.

Залізничним транспортом відправлено 987,3 тис. пасажирів, що на 48,7% менше від обсягу січня–вересня 2019р. Автомобільним транспортом (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 22,2 млн. пасажирів, що на 44,9% менше ніж у січні–вересні 2019р. Електротранспортом перевезено 6,9 млн. пасажирів, що на 58,2% менше від обсягу січня–вересня 2019р.

Зовнішня торгівля товарами

У січні–серпні 2020р. **експорт товарів** становив 554931,4 тис.дол. США, або 105,9% порівняно із січнем–серпнем 2019р., **імпорт** – 441751,0 тис.дол., або 94,1%. Позитивне сальдо склало 113180,4 тис.дол. (у січні–серпні 2019р. було також позитивне – 54515,8 тис.дол.).

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами з 122 країн світу.

Серед країн-партнерів найбільше експортувалися товари до Китаю – 17,0%, Нідерландів – 9,5%, Індії – 8,2%, Іспанії – 5,8%, Німеччини – 4,9%, Польщі – 4,8%.

Експорт товарів до країн Європейського Союзу становив 215935,7 тис.дол., або 38,9% від загального обсягу експорту, та збільшився порівняно з січнем–серпнем 2019р. на 6,2%.

Оснoву товарної структури експорту області склали продукти рослинного походження – 35,7%, жири та олії тваринного або рослинного походження – 33,8%, готові харчові продукти – 7,2%, деревина і вироби з деревини – 5,2%.

Найбільші імпорتنі поставки товарів надходили зі Словаччини – 21,1%, Китаю – 14,1%, Угорщини – 8,5%, Швейцарії – 7,9%, Німеччини – 7,5%, Польщі – 6,8%, Російської Федерації – 4,9%.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 251893,9 тис.дол., або 57,0% від загального обсягу та зменшився проти січня–серпня 2019р. на 18,3%.

У товарній структурі імпорту переважали: мінеральні продукти – 42,3%, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 16,5%, машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 10,5%, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 5,1%.

Споживчі ціни

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) у січні–вересні 2020р. по Черкаській області становив 102,6% (у відповідному періоді 2019р. – 103,0%).

Продукти харчування та безалкогольні напої подорожчали на 2,3%. Найбільше (на 31,0% і 21,1%) зросли ціни на фрукти та продукти переробки зернових. На 11,5–1,3% стали дорожчими макаронні вироби, яловичина, риба та продукти з риби, хліб, сири, свинина, рис, цукор. Водночас на 23,1% і 12,0% подешевшали овочі та яйця; на 4,1–1,5% – масло, м'ясо птиці, сало, кисломолочна продукція.

Зростання цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 2,2% пов'язано переважно з підвищенням тарифів на каналізацію на 16,4%, водопостачання – на 15,7%, утримання будинків та прибудинкових територій – на 6,1% та цін на природний газ – на 3,4%.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 8,4%, що зумовлено подорожчанням амбулаторних послуг на 15,6%, послуг лікарень – на 8,0%, фармацевтичної продукції, медичних товарів та обладнання – на 6,8%.

Підвищення цін на транспорт на 1,3% в основному спричинено подорожчанням автомобілів на 19,2%, проїзду в залізничному пасажирському транспорті – на 4,6%. Разом з тим на 15,9% подешевшали паливо та мастила.

Послуги освіти подорожчали на 5,6%, а саме: дошкільної – на 6,0%, вищої – на 4,7%, середньої – на 3,3%.